

Elva haigla asus kasutama tehisaru arstide kirjatöö kergendamiseks

Ülla Linnamägi – Elva haigla, Eesti Arst

Elva haigla on esimeste seas Eestis, kus tehisaru on tulnud arstidele appi kirjatöö kergendamiseks.

Arsti vastuvõttust võtab sõltuvalt erialast vähemalt viis kuni kümme minutit patsiendi kaebuste ja anamneesi kohta sissekande tegemine digilukku. 2026. aasta aprilli lõpus sõlmis Elva haigla lepingu DocAidi platvormi kasutuselevõtuks. Selle abil sai arstile võimalikuks patsiendi kuulamise ajal talle otsa vaadata ja kaebuste esitamise viisi jälgida, kuna ei pea samal ajal klaviatuuril öeldut kirja panema. Kaebuste esitamise viis annab aga kogenud arstile infot ka kaebuste tõsiduse kohta ja näiteks depressioonivõimaluse hindamiseks, sest depressioon muudab sageli kaebused patsiendile raskemini tunnetatavaks.

Rakenduse võib alla laadida nii arsti telefoni kui ka tööarvutisse. Arsti telefonis olev rakendus on vajalik juhul, kui jäädvustama peab informatsiooni haiglas patsiendi voodi juures. Tööarvutis on programmi mugavam kasutada ambulatoorsetel konsultatsioonidel räägitava tekstiks muutmise korral. Objektiivset leidu tuleb aga seetõttu läbivaatust tehes sõnaliselt valjult kirjeldada, nii et see jõuaks mikrofonini. Neuroloogilise läbivaatuse tegemisel peab näiteks arst patsiendile korraldusi andma, aga korralduse teksti rakendus ei salvesta, vaid ainult arsti öeldu objektiivse leiu kohta. See nõuab arstilt küll harjumisaega, aga kogemus tuleb paari-

kordse kasutamise järel. Rakendus salvestab mikrofoni abil vestluse patsiendiga ja tehisaru muudab vestluse sissekandeks. Omaette eelis on see, et programm jätab välja kogu ebaasjakohase jutu. Ambulatoorse vastuvõtu ajal on seejärel mõne sekundi jooksul patsiendi kaebused, anamnees ja objektiivse leiu kokkuvõte arvutiekraanil näha.

Teksti töötlemine käib teenusepakkuja serveris ning patsiendi isikuandmete kaitsmiseks ei pääse tehisintellekt inimese nime ja isikukoodiga seotud haigusluku, vaid arst tõstab valmis teksti pärast selle ülevaatamist ja võimalike ebatäpsuste eemaldamist sinna ise.

Kindlasti on oluline, et kasutaja tehisintellekti poolt kirja pandud teksti tähelepanelikult üle loeks. Näitena saab tuua juhtumi, kus patsient kirjeldas sipelghappe tekitatud põletust, aga tehisaru oli aru saanud, et tegemist oli hoopis sidrunhappega. Sellisel juhul võis oma mõju olla patsiendi halval artikulatsioonivõimel.

Arstid kasutavad sageli üsna spetsiifilist teksti, mille kuulamine ja kirjapanemine on tehisarule tõenäoliselt väljakutse. Esimesel korral programmi kasutades oli üllatuseks, et tehisaru oli näiteks radikulopaatia diagnoosimisel kasutatava Lasègue'i sümptomi veatult kirjutanud, isegi diakriitiline märk e-tähe peal oli õigesti – see viitab heade algmaterjalide kasutamisele platvormi poolt.

Programmis on võimalik ka valida, millises keeles salvestamine peaks toimuma, valikus on peale eesti keele nii vene kui ka inglise keel. Kui patsiendi poolt kiiresti esitatud võõrkeelest ei pruugi arst kohe täielikult aru saada, siis tehisintellekt saab selle eestikeelse tekstina esitamisega hästi hakkama.

Kokkuvõttev tekst on ladusas keeles nagu tehisintellektile tavapärane ja keeleliselt korrektne, seega ei pea arst lauseehituse sättimisele aega kulutama.

Elva haigla ei valinud DocAidi välja mitte ainult seetõttu, et tegu on Eesti ettevõttega – meditsiini- valdkonna automatiseerimisega tegelevaid ettevõtteid on üle maailma mitmeid –, vaid seepärast, et DocAidi arendamisega on jõutud Eestis teistest üldisemalt kaugemale. Ettevõtte on palganud lisaks arendajatele ka meditsiinispetsialiste, et kohendada lahendust Eesti oludele sobivaks.

DocAid on olnud piiratud kasutuses mitmes Eesti meditsiinasutuses, aga seni veel mitte üheski haiglas. Elva haiglas on võimalus seda täies mahus kasutada nii arstidel, õdedel kui ka füsioterapeutidel. Haigla ei tee platvormi kasutamist töötajatele kohustuslikuks, ent valdav osa arstidest on ise soovinud selle tarvitusele võtta.

Tehisaru annab seega nii arstile kui ka füsioterapeutidele ja õele rohkem aega patsiendile keskendumiseks ning temaga suhtlemiseks.